

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII”, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Bala-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihorea na, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codru (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugaru (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ily-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătămăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Tărnăveana, Timișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

ABONAMENTUL:

PE 1 AN LEI 100—, PE ½ AN LEI 50—.

== NUMĂRUL 2 LEI. ==

SUB DIRECȚIUNEA D-LOR:

ION I. LĂPĚDATU și CONSTANTIN POPP

Redactor responsabil: SOFRON ROȘCA

TAXA PENTRU INSERȚIUNI:

DE SPAȚIUL UNUI cm² CĂTE 50 BANI.

SUMARUL:

Congresul economic din Cluj. — † Iosif Lissai. — Nouile școli superioare de comerț. — Indreptar la calcularea impozitelor. — *Cronică*: Adunarea generală a Băncii Naționale. Taxe de ½%, asupra mărfurilor. Deschiderea târgului din Praga. Necrolog. Diverse.

Congresul economic din Cluj.

Congresul economic semnalat, pe scurt, în numărul nostru ultim, s'a ținut la 28 Febr. a. c. în Cluj.

Cercurile financiare clujene au făcut un lucru bun când au inițiat ținerea acestui congres. Sunt doar atâtea chestiuni de interes general economic de discutat și de lămurit, încât a fost deadreptul o necesitate să se dea prilej cercurilor financiare, comerciale și industriale dela noi, de a se întruni pentru un schimb de păreri, și pentru căutarea și aflarea soluțiilor, celor mai bune, menite să contribuie la consolidarea vieții noastre economice, atât de zdruncinate în ultimii 2—3 ani.

Prilejul a fost dat prin acest congres; din cauza scurtimei timpului, însă prea puțini s'au folosit de el. În special am fi dorit să vedem mai bine reprezentate cercurile economice românești la congres. Totuși numărul participanților a fost destul de respectabil, de aproape 100 de congresiști, reprezentând toate cercurile economice mai de seamă ale Ardealului.

Constituit sub prezidiul dlui Dominic Rațiu, neobositul director al «Băncii Agrare», congresul s'a ocupat cu o întreagă serie de probleme economice de actualitate arzătoare. Discuțiile au fost serioase și la nivelul reclamat de importanța obiectelor puse la ordinea zilei.

Congresul, în conformitate cu lozincă dată și de inițiatorii lui, lăsând — foarte corect — cu totul la o parte considerațiile politice, s'a restrâns a se ocupa cu problemele aduse în discuțiune, exclusiv numai din punctul de vedere al intereselor economice generale ale țării și ținuturilor alipite vechiului Regat. S'au discutat: chestiunea unificării legislației economice, chestiunea impozitelor, a cooperativei, reforma Băncii Naționale a României, chestiunea celor 40% și 50%, chestiunea licidării cu Ungaria și chestiunea muncitorească.

Rezoluțiunile primite de congres sunt următoarele:

1. Cu privire la unificare.

Guvernul este rugat:

Să convoace în chestiunea unificării o anchetă cu caracter regnicolar, la care să fie invitați toți factorii sociali și economici mai de seamă ai țării — fără deosebire de naționalitate, — în care anchetă guvernul să comunice intențiunile sale și să asculte părerile cercurilor interesate la unificare.

Modul de executare a lucrărilor de unificare, guvernul să-l stabilească în ordinea urgenței stabilită de membri anchetei și să ofere cercurilor economice interesate posibilitatea de a se pronunța asupra fiecărui proiect de lege concretizat încă înainte de a fi supus deliberării corpurilor legiuitoare.

Chestiunea Impozitelor.

Congresul cere dela guvern:

1. Abrogarea momentană a legilor de impunere, atât în Transilvania, cât și din vechiul Regat, deoarece pe de o parte contribuabilii și întreprinderile ardeleni nu mai pot suporta impozitele existente, pe de altă parte este o nedreptate ca unii din cetăț-

tenii aceluiași stat să fie favorizați în detrimentul celorlalți cetățeni din alte provincii.

Abrogarea legilor se impune și din motivul că sistemele de dare existente sunt învechite, rele și nu mai corespund timpurilor de azi.

2. Aducerea unei legi, prin care se impune în întreaga Românie un impozit bazat pe venit, progresiv, asigurând scutirea unui standard de existență, iar luând venitul ca bază să se facă apoi adausurile necesare pentru ajungerea unei impuneri juste și unitare pentru toți locuitorii țării.

Progresivitatea și minimul de existență sunt postulatele unei dreptăți sociale.

3. Votarea unei legi, prin care se unifică toate taxele diferitelor fonduri, impunându-se o taxă unică, transitorie, progresivă asupra dărei de venit și din care fond s'ar face o repartitie între fonduri după o anumită cotă.

Această măsură este impusă pentru a scuti populațiunea de multele inconveniente ce urmează din neachitarea acestor taxe, în multe cazuri, în suma de abia de câți-va bani. Neachitarea taxelor de timbru să nu mai atragă după sine neluarea în considerare a hârtiilor, ci să se aplice o amendă potrivită.

Intrucât motive de ordin fizic nu ar admite votarea legii impozitului unic pe venit, congresul cere ca abrogându-se legile despre impozitele directe existente în Transilvania, să se impună aceiași dare și în Transilvania ca și în vechiul regat, deoarece unificându-se altele multe chestii nefavorabile Transilvaniei, (d. e. taxe de consum, C. F. R.) este just ca și dările să fie unificate creându-se aceiași situație egală în toate ținuturile țării.

4. La formarea comisiunilor de impunere să se aibă în vedere reprezentarea contribuabililor în massă de cel puțin $\frac{1}{2}$ parte, admitându-se în comisii reprezentanți ai agricultorilor, comercianților și industriașilor și cari reprezentanți urmează să fie aleși de contribuabili, și nu numiți din partea autorităților de Stat.

5. Până la desăvârșirea acestei unificări — contribuabilii și societățile anonime din Ardeal, Bănat și părțile unite să fie obligate a plăti numai aconturi ce se vor măsura după sistemele din vechiul regat, rămânând ca în întreaga țară să se fixeze patentele și impozitele societăților anonime unitar după noua lege începând cu ziua de 1 Ianuarie 1919 — când unirea tuturor provinciilor a fost desăvârșită.

În cazuri de impunere și cari reclamă cunoștințe speciale, ar fi de dorit să se asculte părerea unor specialiști în materia discutată.

3. Lichidarea cu Ungaria.

Congresul cere ca:

Orice datorie să se plătească în moneda în care a fost contractată, ca astfel creditorii și debitorii să fie puși pe picior de egalitate unii față de alții.

La achitarea datoriilor să fie acceptate efectele de Stat și cele de Bancă și anume după normele următoare:

Efectele de Stat și cele ale împrumutului de război socotite pe valoarea lor nominală, iar acțiunile și diversele efecte bancare după cursul lor.

Pentru ca activitatea comisiei de lichidare să fie într'adevăr practică și să-și ajungă scopul, comisiunea deja instituită, să fie complectată cu alți specialiști, adică cu oameni cari sunt chemați și indicați de împrejurările actuale a contribui cu experiența și cunoștințele lor pe terenul economic la rezolvarea în mod satisfăcător a acestei probleme.

4. Chestiunea reținerii celor 40% și a taxei de 5%.

Reținerea celor 40 procente din sumele schimbate este nejustă și se prezintă în felul făcut ca un împrumut de stat forțat, fără nici o formă legală. Prin urmare congresul cere guvernului ca după sumele reținute — privite ca împrumut de stat — să plătească deținătorilor bonurilor dela data schimbării coroanelor până la achitarea bonurilor interese corespunzătoare.

Reținerea celor 40 procente la sumele mai mari ca 100,000 Coroane este nejustă, fiindcă apasă numai o parte a locuitorilor României-Mari și ilegală fiind decretată după începerea schimbului și se cere deci sistarea ei de urgență.

5. Chestiunea Băncii Naționale.

Comisiunea însărcinată cu executarea hotărârilor congresului se îndrumă să facă demersurile necesare la conducerea actuală a Băncii Naționale, ca la sporirea capitalului băncii de emisiune să fie considerat și capitalul ardelenesc în măsura importanței ce reprezintă acest capital. La lucrările de organizare să fie chemați și oamenii noștri competenți în această materie.

Banca Națională să fie rugată, ca imediat cu începerea activității sale să introducă serviciul de giro (asemnări) gratuite de pe un cont pe altul și să fixeze cota destinată pentru industrie și comerț la 60—80 procente.

Să admită la lombard toate efectele cotate la bursă cu excepția acelor pe cari Consiliul de administrație a Băncii nu le-ar putea admite. Etalonul de interese să fie redus la minim posibil, iar urcarea lui să fie admisă numai din punct de vedere de politică financiară.

6. Chestiunea cooperativelor.

Congresul cere:

Emanciparea cooperației satești și orășenești de sub tutela statului, cu legiuire și organizație comună.

Reforma legii societăților cooperative, noua lege având a cuprinde:

1. O definiție precisă de ce se înțelege sub societate cooperativă, ca să nu se dea loc la înființarea de pseudo — cooperative;

2. Dispoziții cu privire la dreptul de firmare, lichidare și concurs;

3. Dispoziții cari să îngăduie organizarea de cooperative de al treilea grad (centrale) pe regiuni și specialități, iar autorizația de funcționare a societăților cooperative să fie lăsată în sarcina forurilor judecătorești, fără să mai fie nevoie de o aprobare din partea Casei Centrale.

În ce privește controlul pentru respectarea dispozițiilor din legea cooperației, statul să facă acest control prin organele sale de justiție, controlul administrativ și financiar, urmând a se face prin auto-controlul unităților cooperative cu cari au legături financiare.

Deoarece organizația cooperativă este o organizație socială și economică de mare interes pentru dezvoltarea vieții economice a țării statului i-se recunoaște dreptul de a supraveghea și îndruma dezvoltarea acestei mișcări, printr'un Consiliu superior cooperativ.

7. Chestiunea muncitorească.

Congresul cere retragerea urgentă a proiectelor de legi privitoare la muncitorime, depuse spre dezbateră în cameră. Cere mai departe pertractarea prealabilă atât a acestor legi, cât și a celor viitoare, referitoare la muncitori, cu cercurile interesate dela noi, în felul cum a procedat guvernul la pregătirea proiectelor de legi, privitoare la promovarea industriei. Pe lângă hotărârile luate și cuprinse în rezoluțiunile de mai sus congresul și-a mai exprimat dorința formării unui comitet de studii, chemat a studia, a discuta și a promova prin elaborate corăspunșătoare toate chestiunile economice privitoare la Ardeal, elaborate menite a fi supuse aprecierii factorilor, chemați la legiferarea și reglementarea tuturor problemelor economice ale țării.

Ce privește Bursa proiectată a se înființa în Cluj congresul a constatat cu unanimitate necesitatea urgentă a acestei instituțiuni de capitală importanță pentru viața noastră economică și a cerut stăruitor întreg sprijinul guvernului pentru realizarea ei.

Cu ducerea la îndeplinire a hotărârilor luate de congres și cu prezentarea unui memoriu corăspunșător la guvern, a fost încredințată o comisiune din care fac parte d-nii Dr. A. Polonyi, Dr. M. Kiss, W. Paul, Dr. A. Friedel, A. Bürger, D. Rațiu, Dr. P. Poruțiu, Ing. Blasian, C. Popp, V. C. Osvadă, Dr. A. Socol și A. Imbroane.

† Iosif Lissai.

Dacă totdeauna a fost o chestie de *bun simț* să se recunoască *munca* rodnică și pricepută precum și *abnegațiunea* în slujbă a unui funcționar — și acest lucru este afară de orice îndoială — atunci, în zilele noastre de azi, de porniri speculative vițioase, a devenit, credem, o *datorință sfântă*, să relevăm această muncă și abnegațiune acolo, unde, rar, se mai găsește. Acest elementar simț de dreptate socială îl credem atât de omenesc și de natural, încât îl presupunem în fiecare om nestăpănit de patimi.

Și totuși se întâmplă, că această înaltă datorință morală rămâne neîndeplinită, ba vaiurile și patimile, cari veșnic agită viața noastră, găsesc adese-ori în munca și abnegațiunea bietului slujbaș motive de invidie și de ponegrire. O singură abatere sau aparență de abatere dela datorință, fie aceea chiar prea omenească, ajunge, ca nenorocitul muncitor, — în ogorul și mai mult spre folosul altuia decât al său — să fie dat uitării, dacă nu chiar răstignit.

Dar, nu e locul aici, nici rostul acestor rânduri să analizăm aceasta caracteristică ciudată a firii omenești, ci fără voie ne-am găsit copleșiți de aceste gânduri în fața morții regretatului Iosif Lissai, ca și la stingerea din viață a atâtor alți slujbași, cari, fără să facă prea mult sgomot în viață, au muncit cu atât mai mult.

În revativ tinăra dar viguroasa organizație a institutelor de credit românești din Ardeal, Iosif Lissai și-a avut rostul său și a fost o figură cunoscută.

Făcând parte din cea mai veche generație de specialiști în afaceri de bancă și financiare, șef-contabilul și mai în urmă directorul primei și celei mai puternice bănci românești de aici, a «Albinei», a muncit cu pricepere și cu abnegațiune nu numai pentru dezvoltarea și întărirea acesteia, ci a fost unul dintre cei dintâi îndrumători ai vieții noastre economice-financiare de aici.

Născut financiar, prin experiențele câștigate în calitate de funcționar superior al «Albinei» a stat cu sfatul și cu fapta în ajutorul aproape a tuturor băncilor românești de aici la înființarea și la organizarea lor internă.

Pe lângă incontestabilele merite ale marilor săi înaintași în conducerea «Albinei», nu se pot tăgădui și acelea ale defunctului Iosif Lissai în a face din «Albina» aceea ce este și mai ales ceea ce era în trecutul apropiat: singura îndrumătoare și susținătoare a întregii organizațiuni românești de credit din Ardeal, Bănat etc. Cu capitaluri proprii relativ neluse, dar cu atât mai bun nume «Albina», știm cu toții că ajunseze și a dovedit-o că poate, să alimenteze cu credit, în vremuri grele de criză, aproape toate băncile românești de aici. Și la aceasta — repetăm, pe lângă vrednicii conducători de pe vremuri ai «Albinei» — a contribuit în bună parte și Lissai.

În serviciul «Solidarității», ca unul dintre cei mai vechi *revizori experți*, încă a adus servicii prețioase în îndrumarea și dezvoltarea băncilor noastre, membre ale acestei instituții. A fost ani de zile membru în consiliile de administrație precum și în comitetele de censored ale multora dintre băncile noastre mai de seamă.

În încercările de organizare a funcționarilor comerciali români din Ardeal a fost totdeauna solicitat să-și dea concursul și de obicei sta în fruntea acestor mișcări.

Dar dintre toate calitățile ca specialist în afaceri de bancă și funcționar, ale acestui om, o datorință elementară ne impune să relevăm partea de muncă, priceperea și abnegațiunea defunctului în serviciul propriu zis al «Albinei». Cel dintâi în birou și cel din urmă în birou până în ultimele momente ale vieții sale, Iosif Lissai a fost multă vreme, a fost mulți ani șurubul cel mai însemnat în organizațiunea internă a acestei însemnate instituții românești de credit, pe care a servit-o cu credință și pricepere timp de aproape 40 de ani.

De un temperament vioiu și — mai ales în chestiuni mici, interne — ușor alterabil, «bătrânul» Lissai era omul soluțiilor rezezi și numai rare-ori se înșela în prevederile, ce le avea.

Bun la inimă și ușor impresionabil, însușiri cari i-au adus și neplăceri în viață, în mijlocul colegilor, ca și înainte oamenilor de afaceri, se bucura de multă stimă și considerațiune și trecerea lui din viață a lăsat regrete unanime la toți, cei cari l-au cunoscut.

Nouile școli superioare de comerț.

— Articol din afară. —

Până în timpul de față știm, că aici în Ardeal aveam o singură școală superioară de comerț, cea din Brașov și care astăzi se poate considera ca cea mai veche din România mare. Înființată de bunii români care s'au gândit că, în împrejurările extrem de grele în care trebuiau să ducă lupta pentru existența națională și pentru susținerea vieții economice, au căutat ca printr-o școală profesională să poată avea comercianți și funcționari de bancă bine inițiați și instruiți.

Cât privește locul unde au căutat să așeze acest așezământ de cultură, a fost cât se poate de bine ales Brașovul, căci acest oraș vechiu, prin pozițiunea sa geografică a jucat în trecut rolul de trăsătură de unire între Transilvania și principate, poarta prin care se scurgeau atât produsele sale proprii, mărfurile care erau cunoscute în țară sub denumirea de «brașovenie», cât și cele în transit, ce veniau de mai departe, dela Viena și Lipsca mai ales. E știut că cele mai bune școli de comerț sunt în orașele comerciale renumite. E destul a pomeni în această pri-

vință orașele Anvers și Lipsca, pentru a ne aminti îndată de cele mai faimoase academii de comerț.

Dar să revenim la firul chestiunii noastre. Acum după unire, au apărut noi școli comerciale în Ardeal și anume: la Sibiu, Tg.-Mureș, Hațeg, etc.

Cum acestor școli de comerț le place a se intitula și «superioare», ne simțim obligați a ne expune și noi părerile noastre.

Cea mai mare parte a tinerilor, cari urmează cursurile unei atari școli, o fac aceasta nu pentru a se forma numai culturalicește, alegându-și apoi o ocupațiune independentă, comerciant, copârtaș în vre-o întreprindere industrială, intermediar, etc. ci vor căuta să se plaseze, solicitând posturi în instituttele noastre de credit și economii. Mulți din absolvenți, suntem siguri, că mai mult sau mai puțin timid după cum li-e firea, vor ciocăni și la ușa vre-unuia din numeroasele institute ale grupului «Solidaritatea».

Astfel se poate pune următoarea întrebare: Viitorii absolvenți ai acestor școli superioare ne vor putea da garanția, că vor fi cel puțin, tot atât de bine pregătiți ca și cei ieșiți din vechile școli și în caz contrar nu săvârșesc conștiinți sau inconștiinți o «usurpare de titlu»?

Nimeni nu poate însă contesta necesitatea unor noi școli comerciale superioare în noile ținuturi. Căci pe deoparte avem lipă de funcționari atât pentru bănci cât și pentru stat (finanțe), cari pe lângă pricepere, pe lângă un caracter format, să fie și bine instruiți, iar pe de alta am fi fericiți dacă am putea vedea pe piețele orașelor noastre și comercianți români, cari să nu lase nimic de dorit sub orice raport.

Pentru aceasta însă nu trebuie să fim conduși de anumite idei preconcepute, de anumite interese personale sau de orgoliu regional sau chiar de economie atât pentru stat cât și pentru părinți, cu alte cuvinte aceste școli să fie numai acolo unde trebuie să fie, căci altminteri nu vom avea școli, ci numai surogate. Dacă un părinte hotărăște ca odrasla sa să învețe o școală comercială și pentru ca să nu cheltuiască prea mult ridică pretenția de-a se înființa școala dorită, în Făgăraș, Hațeg sau Mediaș, vă închipuiți câte școli de acest fel ar trebui să avem. Părinții și elevii ar trebui să nu fie atât de indiferenți când hotărăsc un viitor căci, cum se vor pregăti de mici, așa vor fi și în viață, sau mai bine cum spune românul: «Cum îți vei așterne așa vei dormi».

În vechiul regat sunt numai patru școli superioare, la: Galați, București, Iași și Craiova, destul de vechi, care posedă un corp profesoral de elită și sunt înzestrate cu toate cele necesare pentru a putea pregăti cât mai bine tineretul școlar. Voiu vorbi de ele și de rezultate date mai pe larg, altă dată. Însă vreau să scot în evidență că, statul a urmărit scopul nu numai de-a nu face greutăți multe părinților, dar a căutat că aceste școli într'adevăr superioare, așezate în localități care să întrunească cele mai multe cerințe, prin numărul lor să nu-și facă concurență.

Se știe lupta, pe care au dus-o Brăilenii în frunte cu reprezentanții parlamentului și ai camerei de comerț, cari au cerut înființarea unei școale superioare de comerț în Brăila. Pe motivul, destul de întemeiat că distanța Galați—Brăila e prea mică nu s'a admis cererea. Acelaș lucru s'a întâmplat cu cererea Ploeștenilor și Constanțenilor. În schimb statul a făcut o serie de școale elementare de comerț (curs inferior) cari au dat rezultate frumoase precum și școale comerciale superioare, curs seral, în cari urmează numai absolvenții celor dintâi.

Chestiunea de cea mai mare importanță e aceea a corpului profesoral. Avem adânc înrădăcinat la noi, un vechiu obicei de proveniență orientală și care ne împedecă de a fi după cum spune proverbul englez «omul care trebuie în locul care trebuie». El constă în a plasa, dacă nu mediocrități, dar oameni care dacă ar munci numai acolo unde se pricep, ar aduce destul folos societății, în locuri unde nu sunt chemați și unde nu pot munci.

Profesori specialiști pentru școalele superioare de comerț, cari într'adevăr sunt la înălțimea cerințelor, sunt puțini. Nu se pot contesta cunoștințele profesorilor de curs secundar, licențiații universităților noastre, dar afară de cei cu fizico-chimia și matematicii și cari ar putea preda, ceilalți cred că și-ar lua o însărcinare de care nu s'ar putea achita tocmai bine.

În școalele comerciale superioare trebuie să se învețe: dreptul, economia politică, finanțele, statistica, istoria comerțului, tehnologia, merceologia, contabilitatea, lecturile și corespondența comercială, matematicile comerciale, fizico-chimia, științele naturale, geografia economică și caligrafia care aici se consideră ca materie. Apoi urmează studiul limbilor: franceza, germana și italiana sau engleza, în care trebuie să fie introdus elevul astfel, încât la terminarea celor patru ani să poată cunoaște terminologia comercială franceză și să poată face o scrisoare, precum și să poată ține o ușoară disertație, tratând despre o chestiune economică, în limba italiană, de exemplu. În general tânărul la terminarea școlii se va putea gândi la o diplomă sau la un certificat, numai când i se va recunoaște o educațiune profesională formată și o cultură generală.

Pentru drept se cere un avocat comercial, pentru economie politică, finanțe, statistică etc. un licențiat în științele economice financiare, pentru contabilitate — cel mai însemnat obiect — o persoană care pe lângă o licență trebuie să fie și în posesiunea unei practice îndelungate în comerț și bancă, un chimist bun și în fine pentru celelalte obiecte, specialiști cari pe lângă cunoștințele căpătate în academiile de comerț din cele recunoscute ca bune din străinătate să aibă și o practică în afacerile comerciale.

În lipsa doctorilor și licențiaților în științele economice-financiare și comerciale, ar fi de preferat încă diplomații și absolvenții vechilor noastre școale superioare de comerț din țară.

Căci oricât se va suna argumentul, de-a nu fi prea pretențioși cu școalele în formație, care au un început greu și care e cu atât mai greu, căci întâmpină atâtea piedici cauzate de împrejurări, ne pare prea puțin serios acel argument, când pe de altă parte se poate vedea ignorarea cu totul, ce sunt aceste noi școale și ce ar trebui să fie.

Nu se poate admite ca, într'un oraș comercial și industrial dela noi, cu o mulțime de case comerciale și bănci, în care sunt atâți absolvenți ai școlilor superioare de comerț, să se predea cursurile într'o atare școală, de persoane care ar putea orice să facă și poate cu deplin succes, dar numai ceace fac, nu.

Ne place să credem că un director de bancă sau un alt funcționar superior de bancă, sau administratorul unei întreprinderi comerciale sau industriale, vor putea preda contabilitatea ceva mai bine ca o d'ra profesoară de curs secundar, precum și un bun corespondent, va putea îndruma pe cel ce mâine îi va fi subaltern, în corespondență mai bine decât un domn profesor de limba română etc.

Inchipuți-vă un absolvent, care nu numai că va ignora fundamental chestiunile mai înalte care ar trebui să i aparțină culturai sale profesionale, care nu va putea să dea definiția conosamentului, sau care va susține că «acțiunea» și «obligațiunea» sunt tot una, căci amândouă au cupon.

În școală trebuie să se învețe și bine, căci altfel cu mult mai bine ar proceda un tânăr, care după terminarea a patru clase secundare, va intra ca practicant într'un birou, unde după alți patru ani — timp în care ceilalți urmează la școală — va putea acumula cu mult mai multe cunoștințe decât un absolvent.

Și totuși tinerii absolvenți, după trei sau patru ani, cu școala terminată, cu diploma sau certificatul în mână, vor solicita posturi, ba chiar vor pretinde.

Atunci, a cui va fi vina? a lor?

Să nu ni se ia aceste simple observații și păreri în nume de rău. Noi am judecat chestiunea așa după cum o vedem prin prizma situațiunei ei actuale și cum pot s'o vadă oameni, cari știu și pot să aprecieze cum se cuvine importanța învățământului comercial la noi.

Sperăm ca noile noastre școale comerciale se vor întregi și reface în timpul cel mai scurt astfel ca să se poată alătura fără sficiune celor vechi.

B.

Indreptar la calcularea impozitelor.

(Continuare).

Sporirile de capital societar după 1917, sporiri efectuate din dividende, încă se consideră ca beneficiu. Sub impozit special, ca dare după câștigurile de războiu mai ajunge și acel plus de beneficiu pe care întreprinderile l-au realizat în anii 1915—1920.

față cu beneficiul mijlociu al anilor 1909—1914. Dela aceste plusuri se socotește un impozit nou de 35—60%, ca dare nouă. Pentru institute de credit mai este în fine însă și așa numita dare după interesele de depuneri cifrată cu 10% ale acestor interese.

Impozitele noi de câștig, de avere și de câștiguri de războiu. După un beneficiu anual de Lei 5000—sau mai mare se încasează, progresiv $3\frac{1}{2}$ —5%, ca dare de venit; după o avere delà Lei 10,000—sau mai mare: 01—05% ca dare de valori sau de avere. Dacă beneficiile anuale ale anilor 1915—1920 au fost mai mari decât în anii de pace, după aceste plusuri se mai încasează încă 5—45% ca dare după câștigurile de războiu.

Alte dări suplimentare și dările suplimentare comunale. Afară de impozitele amintite mai sunt apoi: impozitele comunale, militare, de arme, de vânat, de căi ferate, de războiu etc. La acestea se mai adaogă dările suplimentare către orașe și comune, cari pretutindeni ridică suma dărilor principale cu câte 400—500%.

Impozitele în vechiul regat.

1. Sub titlul de «*foncieră*» sunt a se plăti dări după proprietăți de case sau pământuri $6\frac{1}{2}$ —13% ca dare de pământ.

2. Impozite *latente* sunt dările de venit cl. I și II precum și impozitele întreprinderilor obligate la dare de seamă publică. Acestea constau din: 6—3000 Lei ca sume fixe, apoi 5—20% a chiriei locuinței sau localului închiriat, 4% a arânzei și 10% după beneficiul net al societăților și în fine câte Lei 2—după fiecare Lei 1000— a capitalului societar ca poziție permanentă.

3. *Taxa asupra venitului capitalului mobil* este 10% ca dare după dobânda capitalului.

4. *Impozitul personal* este o dare de Lei 4—de om pentru acei indivizi cari sunt obligați la impozitul de venit cl. II.

5. *Taxa de 3% asupra salariilor* corespunde dării ungare de venit cl. IV, după salare fixe (după legile ungare această dare ajunge până la 14%).

6. *Darea asupra debitului de beuturi spirituoase.* Aceasta se stabilește tot la câte 5% de comisii speciale din câte 3 membri.

Dări de războiu în vechiul regat, nu există.

CRONICĂ.

Adunarea generală a Băncii Naționale. Banca Națională a României și-a ținut adunarea generală sub prezidenția Dnui J. Bibicescu guvernatorul băncii, asistat de directori și censori, precum și de Dnii N. Mișu și A. Lucasievici, delegații acționarilor și în prezența comisarului guvernului D. Ulpiu Hodoș.

Adunarea generală a aprobat prin aclamațiune ordinea de zi și a descărcat consiliul de administrație de gestiunea sa.

D. Luca Elefterescu, fost secretar general al ministerului de interne, în numele acționarilor, a făcut un călduros elogiu al activității Băncii Naționale, care a dat tot concursul său operei de refacere a țării, a ajutat deasemenea comerțul, industria și agricultura, a realizat marea operă a unificării moneteră a țării. Aduce omagiu călduros devotamentului fără margini, priceperii și muncii neobosite a guvernatorului D. J. Bibicescu.

D. J. Bibicescu luând cuvântul mulțumește emoționat de proba de încredere și afecțiune.

A mai vorbit și D. Elefterie Jonescu. S'a procedat apoi la alegerea a doi censori, în locurile vacante prin moartea D-lor C. Marcu și Dr. C. Cantacuzino. Au obținut D. C. Ciocanu 865 voturi și D. Nicolae Bălănescu 806 voturi.

Taxa de $\frac{1}{2}$ % asupra mărfurilor importate și exportate prin porturile noastre. «Monitorul Oficial» din 27 Februarie anunță că taxa de $\frac{1}{2}$ la sută din valoarea mărfurilor și a produselor importate și exportate prin porturile maritime și porturile Dunării, taxă creiată prin legile din 18 Noemvrie 1863 și din 10 Maiu 1896, vor fi aplicate noului tarif, cu începere delà 1 Martie a. c.

Noul tarif este aplicabil tuturor articolelor prevăzute de tariful vămilor

Deschiderea târgului din Praga. La 1 Martie crt. s'a deschis târgul din Praga, reunind 3500 de expozanți din Londra, Paris, Orleans, Nantes, Amions, Birmingham, Glasgow, Edinburgh, Utrecht, Berna, Geneva, Zürich și Neapole. În târg vor avea loc 12 congrese internaționale. Se anunță trenuri speciale din Jugo-S'avia, Bulgaria și România. Slovacia anunță peste 20,000 de vizitatori.

Necrolog. *Iosif Lissai*, fostul director general al «Aibinei» și membru în Consiliul de administrație la mai multe bănci de-ale noastre, a încetat din viață Sâmbătă la 5 crt. Inmormântarea se va face la 7 crt.

Diverse. Ministerul de industrie și comerț constatând că se găsește un stock mare de hârtie în țară, a hotărât prohibirea importului acestui articol până la noi dispozițiuni.

Vaporul nostru România a avut mai multe ciocniri în portul Neapole, din care au rezultat patru vapoare scufundate și al cincilea grav avariat.

Cu scopul de-a pune Banca Națională în posesiunea localurilor aparținând vechei Bănci Austro-Ungare și care au căzut la noi, a sosit la București D. Morel secretarul general al comisiunii de lichidare delà Viena.

„LUMINA“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Sibiiu.

CONVOCARE.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii «LUMINA», societate pe acții în Sibiiu, se invită, în sensul statutelor, la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în 20 Martie st. n. 1921, la 11 ore a. m., în localul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunii și al Comitetului de supraveghere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii profitului curat și darea absolutului.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, în persoană sau prin plenipotenți, trebuie să dea acțiunile și documentele de plenipotență la cassa centrală a institutului, eventual la Cassa arhidiecezană în Sibiiu până la 18 Martie st. n. a. c., ori la filiala noastră din Turda, sau la institutele financiare membre la «Solidaritatea», până la 15 Martie n. 1921.

Sibiiu, din ședința direcțiunii, ținută la 8 Februarie 1921.

Direcțiunea.

Activa	Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1920	Pasiva	
	Lei b.	Lei b.	
Cassa	328,539.34	Capital social	600,000.—
Capitale elocote la alte bănci	572,228.62	Fond de rezervă	45,000.—
Portofoliu:		Fondul de pens. al funcționarilor	65,145.—
a) cambii de bancă	67,915.50	Dep. spre fruct. în libr. 1.563,707.57	
b) cambii cu acop. hip.	40,700.—	Dep. spre fruct. în C.-crt. 290,760.—	1,854,467.57
Obligațiuni hipotecari	50,615.—	Dividende neridicate	14,955.—
Obligațiuni cu cavenți	26,300.—	Diverse conturi creditoare	19,128.89
Credite în Cont-Curent	791,933.—	Interese transitoare	5,580.—
Efecte	710,720.—	Depozite de retras	1,131,435.—
Efectele și depun. fond. de pensii	65,145.—	Deponenți de titluri în gaj	1,286,175.—
Diverse conturi debitoare	3,807.76	Profit net	54,212.06
Mobilier	584.30		
Depozite libere	1,131,435.—		
Depozite în gaj	1,286,175.—		
	5,076,098.52		5,076,098.52

Debit	Contul Profit și Perdere	Credit	
	Lei b.	Lei b.	
Interese:		Interese:	
pentru dep. spre fruct. în librete	27,844.15	dela cambii	16,011.08
pentru dep. spre fruct. în Cont-Curent	3,306.—	dela cambii cu acop. hip.	11,439.06
Spese:		dela oblig. hipotecari	10,477.80
salarii	59,009.50	dela oblig. cu cavenți	3,286.82
chirie	4,585.—	dela credite în C.-Curent	58,571.02
porto, tipărituri, registre și alte spese de regie	11,718.24	dela depuneri proprii	6,980.18
marce de prezență	1,600.—	dela efecte	32,131.22
Dare:		Proviziuni și alte venite	31,414.37
erarială și aruncuri	4,921.59		
10% după inter. depun.	3,115.01		
Profit net	54,212.06		
	170,311.55		170,311.55

Sibiiu, la 31 Decemvrie 1920.

D. Vulcu m. p., dir. exec.

Octavian Fulea m. p., șef-contabil.

DIRECȚIUNEA:

Lazar Triteanu m. p., v.-președinte.

Dr. George Măcelariu m. p.

D. Comșa m. p.

P. Lucuța m. p.

Nicolae Borzea m. p.

Dr. Ittu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere, am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului purtate corect.

Sibiiu, la 8 Februarie 1921.

Ioan Teculescu m. p., președinte.

Ioan B. Boiu m. p.

Dr. Ioan Bușur m. p.

—: „BANCA ECONOMICĂ“, în Semeac, societate pe acții. —:

CONVOACARE.

Domnii acționari ai «Băncii Economice» în Semeac, societate pe acții, se invită la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Semeac la 20 Martie 1921, la 2 oare p. m., în localitățile institutului.

OBIECȚELE:

1. *Constatarea celor prezenți și denumirea alor 2 bărbați de încredere pentru verificarea procesului verbal.*
2. *Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, stabilirea bilanțului precum și darea absolutului pe anul de gestiune 1920.*
3. *Deciderea asupra împărțirii profitului curat.*
4. *Alegerea alor 5 membri în direcțiune pe câte 3 ani și 7 membri în comitetul de supraveghiere pe câte 3 ani.*
5. *Eventuale propuneri.*

Semeac, la 26 Februarie 1921.

Direcțiunea.

Activa.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1920.		Pasiva.		
	Lei	b.			
Casa	219,298	05	Capital societar	600,000	—
Escont	1.615,268	—	Fond de rezervă	90,742	14
Debitori în Cont-Curent și hipotecare	1.747,889	86	Fond de pierdere	4,256	36
Efecte	272,427	13	Depuneri	1.247,574	86
Imobile (casa institutului)	27,725	—	Reescont	856,885	—
Amortizare	2,725	—	Creditori	1.008,133	96
Mobilier	9,386	65	Dividendă neridicată	265	—
Mobilier amortizare	986	65	Interese transitoare	30,946	45
Transitoare	1,545	54	Profit transpus 1919	2,999	42
	3.889,828	58	Profit net din 1920	48,025	39
				51,024	81
				3.889,828	58

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	Lei	b.			
Interese de depuneri	36,317	72	Profit transpus din 1919	2,999	42
Dare după int. de depuneri	3,631	78	Interese	126,071	52
Bani de curțir	1,250	—	Proviziuni	10,936	—
Amortizări	3,711	65	Venit dela imobile	415	—
Salare	31,051	61	Interese de efecte	250	—
Spese	13,684	37			
Profit net	51,024	81			
	140,671	94		140,671	94

Semeac, la 31 Decembrie 1920.

Romul Ganea m. p., dir. exec.

Romul Verișan m. p., secretar.

George Cont m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

George Maior m. p., președinte.

George Istin m. p., vice-preș.

Dimitrie Aldea m. p.

Iuliu Borsos m. p.

Iosif Bartolf m. p.

Ioan Damcico m. p.

Mihail Götz m. p.

Ioan Giurgiuțiu m. p.

Ludovic Marossy m. p.

Teodor Vid m. p.

Ioan Verișan m. p.

Teodor Gulesiu m. p.

Henric Schöhn m. p.

Am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Const. Roșu m. p., preș.

Paul Görög m. p.

Manoilă Hornea m. p.

Iosif Nies m. p.

Bela Lucaciu m. p.

:-: Banca comercială și industrială din Valea-Zârnavei s. p. a., Diciosânmărtin. :-:

CONVOACARE.

Conform §. 52 din statutele băncii, se convoacă

Adunarea generală ordinară,

pentru ziua de 23 Martie 1921, la ora 11 dim. Adunarea se va ține în sala de ședință a Băncii comerciale și industriale din Valea Zârnavei din Diciosânmărtin, Calea Regele Ferdinand.

Vor avea dreptul de a lua parte acționarii cari până la 21 Martie 1921 vor fi deșus la cassa institutului, precum și la Banca Românească, Creditul Extern și Creditul Tehnic în București, conform art. 47 din statute, titlurile provizori ale acțiilor subscrise precum și procurile de reprezentare.

Conform art. 51 din statute, cererea de a se pune o chestiune la ordinea zilei, trebuie făcută de 10 acționari, reprezentând cel puțin a zecea parte din capital, cu 10 zile înainte de adunare.

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea dării de seamă și a bilanțului încheiat la 31 Decembrie 1920.
2. Descărcarea Consiliului de administrație și a Comitetului de censored de gestiunea anului 1920.
3. Distribuirea beneficiului net.
4. Alegerea Comitetului de censored.
5. Eventuale propuneri.

Consiliul de administrație.

Activa. Contul Bilanț la 31 Decembrie 1920. Pasiva.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1920.		Pasiva.	
	Lei b.		Lei b.		Lei b.
Cassa, numărare în cassă	94,242.05			Capital	1.000,000.—
„ chitanța de 40% dela Ministerul finanțelor	166,539.50	260,781.55		Fond de rezervă	100 000.—
Conturi-Curente debitoare	2,944 850.60			Fond de pensuni	15 000.—
Portofoliu	288.350.—			Depuneri în libele și în Cont-Curent	1.202,766.13
Efecte	298,600.—			Conturi-Curente creditoare	920,847.45
Mobilier	36,395.92			Depozite	519,018.06
				Dobânzi, cuvenite anului 1921	7,750.—
				Beneficiul net	63,596.43
		3,828,978.07			3,828,978.07

Debit. Contul Profit și Perdere. Credit.

Debit.		Contul Profit și Perdere.		Credit.	
	Lei b.		Lei b.		Lei b.
Cheltueli generale	130,579.21			Dobânzi și comisioane	206,517.03
Salare și alte competențe funcționarilor	47,375.—			Profit dela mărfuri	54,992.36
Chirie	11,500.—			Comisioane dela asigurări	5,615.64
Porto postal	344.10				
Interese la depuneri	7,936.63				
Dare după interese la depuneri	793.66				
Impozite	5,000.—				
Beneficiul net	63,596.43				
	267,125.03				267,125.03

Diciosânmărtin, la 31 Decembrie 1920.

Director: Dr. Alexandru Ligeti m. p.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. George N. Leon m. p., prez. Dr. Emil Folea m. p., vice-prez.
 Dr. Carol Graczy m. p. Laurențiu Nicoră m. p. A. Ulescu m. p. Dr. Ilarie Holom m. p.
 Dr. ing. C. I. Motaș m. p. N. Todea m. p. A. Folea m. p.

Am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele.

CENSORI:

Ioan Moldovan m. p., prezident. Pompiliu Burz m. p. Aurel Maniu m. p.
 Paul Bogdan m. p. Nicolae Dinescu m. p. Mihail Felszeghy m. p.

